

Werken aan de Investeringsagenda Omgevingsproces Ternaard

Waar staan we in het proces van de Investeringsagenda Omgevingsproces Ternaard. Wat is er de afgelopen maanden gedaan om ideeën en meningen op te halen. Even een update.

In april van dit jaar (2019) zijn de dorpensessies en expertmeetings gehouden. Aansluitend zijn in mei en juni de verschillende sessies en bijeenkomsten met de werkgroepen geweest. Er zijn nieuwe ideeën opgehaald en zaken zijn verder uitgewerkt of verkend. Gekeken is of er ook nog zaken misten en welke kennis nodig is om dat in te vullen.

Het was een uitdaging om een werkbare vorm te vinden om ideeën en projecten een plek in de agenda te geven. Aliës Hoitsma en Jan Rodenhuis van Partoer waren er steeds bij om de verschillende werkgroepen te begeleiden. Vervolgens moet alle oogst een stapje verder gebracht worden. In dit voortgangsbericht blikken we met beiden terug op die intensieve weken.

Drie grote thema's besproken

Er zijn drie thema's:

Wonen & leven en Economie;

Energietransitie;

Verzilting.

“Per thema zijn twee werkbijeenkomsten gehouden met steeds een mooie opkomst. In juli komt er voor alle drie thema's nog één extra achteraan,” vertelt Jan Rodenhuis.

Collega Aliës Hoitsma vult aan: “Het is best een uitdaging om met elkaar vanuit alle ambities, doelen en ideeën tot een agenda te komen. Bewoners uit de dorpen, maatschappelijke organisaties en professionals van de Friese overheden zitten bij elkaar aan tafel en hebben natuurlijk heel verschillende kennis en ideeën.”

Wonen & Leven en Economie: fijne dorpen in een aantrekkelijke woongemeente

“Wat opvalt is dat mensen op zoek zijn naar slimme plannen die op de lange termijn de structuur versterken. Kortom: hoe kunnen we ook in de toekomst een aantrekkelijke woongemeente met fijne woondorpen zijn?”, zegt Aliës. “En dan praat je natuurlijk niet alleen over de dorpen Wierum en Ternaard, hoewel die in het licht van de discussie over mogelijke gaswinning wel een centrale plek hebben. Soms waren de ideeën die we kregen heel concreet, bijna op erf- of perceelniveau. Op andere momenten ging het veel meer over onderwerpen als ruimtelijke kwaliteit, het voorzieningenniveau en duurzaamheid.”

De gesprekken brachten veel tips, ideeën en aanvullingen op het materiaal dat Partoer eerder al verzamelde. Naast mooie, praktische voorbeelden was er de oproep om de landbouw nadrukkelijker in de agenda te betrekken en om ook het dichtslibben van het Wad als thema te nemen.

Nu is het zoeken hoe dat allemaal een plek kan krijgen in een concept van de investeringsagenda.

“Dat wordt nog wel even puzzelen hoor”, licht Jan Rodenhuis toe. “Bewoners willen hun inbreng graag herkennen. Je hebt iets gezegd tijdens een bijeenkomst en je wilt zien dat er geluisterd is. Niet alleen de inhoudelijke ideeën zijn onderwerp van gesprek, ook de manier waarop deze straks bekostigd gaan worden. Veel mensen vinden dat je de investeringsagenda moet afstemmen op de duur en eventuele gevolgen van de gaswinning en dus moet rekenen met een termijn van 15 tot 20 jaar. Het geld om te investeren kan in grote fondsen komen, waarover niet het rijk maar de regio zeggenschap heeft. Voordeel van zulke fondsen is dat je met grote opgaven en bedragen kunt rekenen en later kunt concretiseren naar kleinere projecten. Maar een nadeel is dat inwoners het gevoel kunnen hebben dat ze grip verliezen op hún beeld van de investeringsagenda. Ik vind dat een

belangrijke opgave voor ons, dat we er in slagen dat de inbreng van bewoners herkenbaar blijft en je tegelijkertijd kunt sturen op die grote opgaven.”

Op maandag 8 juli was er wederom een bijeenkomst van de werkgroepen Wonen & Leven en Economie om de conceptbijdrage van de werkgroepen aan de Investeringsagenda te bespreken. Het verslag van deze bijeenkomst wordt op de website van de gemeente Noardeast-Fryslân geplaatst.

Verzilting, aandacht voor praktische projecten en toekomstperspectief

“Verzilting is natuurlijk een wat technisch en inhoudelijk thema, maar wel een ontwikkeling waar we in de kustregio steeds nadrukkelijker mee worden geconfronteerd,” vertelt Alies. “In de gesprekken in mei en juni ging het over gebiedsinvesteringen voor de lange termijn en voor de korte termijn om investeringen op percelen. Net als bij de andere werkgroepen is hier ook het vormen van een groot fonds genoemd om de investeringsbudgetten te beheren en toe te delen aan projecten. Mensen vinden het belangrijk dat een onafhankelijke commissie dat doet.”

Uit de verslagen van de projecten valt op dat er voor de korte termijn heel praktische ideeën zijn genoemd om op perceelniveau uit te voeren, zoals:

- Monitoring (peilbuizen om het zout te meten)
- Anti-verziltings drainage toepassen
- Buitendijks proefvakken aanleggen voor zouttolerante gewassen
- Ondergrondse zoetwateropslag en druppelirrigatie ontwikkelen

Er is opgeroepen om de landbouwsector nog beter te betrekken bij de uitwerking van dit onderwerp. “Zij zijn inmiddels aangehaakt. We waren erg blij dat we bij de laatste werkgroep ook de ambities, visies en ideeën vanuit die sector konden meenemen,” aldus Alies.

Op dinsdag 9 juli was er weer een bijeenkomst van de werkgroep Verzilting. Het verslag van deze bijeenkomst wordt op de website van de gemeente Noardeast-Fryslân geplaatst.

Energietransitie: een maatschappelijke puzzel

“Met de opgave om een energietransitie te realiseren staan we regionaal, provinciaal en ook landelijk voor een enorme en complexe uitdaging,” vertelt Jan. “Heel veel mensen die meedenken in het proces komen met prachtige en goede ideeën die je thuis kunt uitvoeren. Die krijgen natuurlijk een plek in de agenda. Eigenlijk moet je hier constateren dat de omvang en complexiteit van de opgave, de verantwoordelijkheid van thuis overstijgt.”

De energietransitie is nodig om over te schakelen van fossiele brandstoffen zoals aardgas en olie naar duurzame alternatieven, zoals energie uit zon, wind en biomassa. “De CO₂-uitstoot terugdringen, dat is het ultieme doel,” zegt Jan Rodenhuis. “En dan heb je beleid nodig van heel veel partijen. Er gebeurt ook al veel hoor! Gemeenten en provincie werken samen aan een Regionale Energie Strategie en de gemeente Noardeast-Fryslân heeft ook eigen ambities.”

In de bijeenkomsten is geconstateerd dat er zorgvuldig moet worden onderzocht hoe je vanuit het huidige energiegebruik in de buurt kunt komen van de opgave. En dus ook verkennen welke energiebronnen en instrumenten of maatregelen je dan nodig hebt. “Als we dat een beetje scherp hebben, kun je nadenken over de rol van energiebesparing, over warmtebronnen en de manier waarop die nieuwe energie wordt opgewekt,” geeft Jan aan.

Er is dus nog een flinke puzzel te leggen?

“Ja, dat kun je wel zeggen. Een maatschappelijke puzzel: fan, foar en troch de mienskip. En het is

belangrijk om de ruimtelijke impact daarvan te visualiseren. Ook hier wordt om die reden gestreefd naar een fonds om programma's uit te kunnen voeren, zodat je kunt aansluiten op nieuwe ontwikkelingen en technische innovaties."

Op dinsdag 9 juli was er weer een bijeenkomst van de werkgroep Energietransitie. Het verslag van deze bijeenkomst wordt op de website van de gemeente Noardeast-Fryslân geplaatst.

Juli en augustus schrijfmaanden

"Tijdens de werkgroep bijeenkomsten hebben we af en toe onze ideeën gedeeld over de opbouw van de investeringsagenda," vertellen Alies en Jan. "Onze ideeën daarover veranderen nog voortdurend. We praten erover met de gemeente, de provincie en het Wetterskip om straks iets te hebben waarmee iedereen uit de voeten kan. En als gaswinning doorgaat, moeten ook het Ministerie EZK en de NAM ermee kunnen werken. We puzzelen in de zomer door. In september hopen we aan de bewoners een concept te kunnen presenteren."

Natuurlijk hoort u daar tijdig over!